

לאימת מתכשרי לכי סחיט להו וכי סחיט להו בציר ליה שיעוריה –

When does it become fit; when he squeezes them, but when he squeezes them they are lacking the required amount

OVERVIEW

The גמרא cited a משנה; if a טמא squeezed a grape (or olive) the (exact) size of an egg, the liquid which comes out is טהור. The גמרא explained that the משנה is discussing fruit that was not טומאה לקבל, מוכשר לקבל טומאה, and when this טמא squeezed the fruit, the liquid that emerged was מכשר the fruit to be טומאה לקבל, but nevertheless since at this point the fruit does not have the size of a ביצה (since some of the juice left the fruit), therefore even though the אדם is touching the fruit it cannot become טמא. Our תוספות discusses the amount needed for food to be טומאה לקבל.

תוספות asks:

מכאן מקשה רבינו תם לפירוש הקונטרס דפירש¹ דכל שהוא מקבל טומאה מן התורה -
The ר"ת, based on the גמרא here, has a difficulty with רש"י's interpretation
טמא מן where רש"י explained that even a miniscule amount of food can become

- (מדרבנן not only); however our גמרא here refutes that view -

דהא מכי נפיק מינה פורתא מתכשרי ומיד מקבל טומאה כל הנשאר² דמשקין מיבלע בליעי³ -
מקבל Because when a drop of liquid leaves the fruit, the fruit becomes fit to be
טמא from so the entire remainder of the fruit should immediately become
טהור, since the liquid in the fruit is considered בליעי (they are
absorbed within the fruit).

תוספות answers:

והרב רבינו יוסף תירץ דאף על פי שאוכל מקבל טומאה בפחות מכביצה -
מקבל And רש"י answered, that even though (according to רש"י) food can be

¹ See ד"ה בכביצה here רש"י where he cites a תו"כ that אוכל is שהוא.

² According to רש"י that even less than a כביצה can be טומאה לקבל; why does the גמרא say that it cannot be טומאה לקבל because שיעוריה, when there is no שיעור for טומאה לקבל (according to רש"י).

³ The גמרא here discusses whether the liquid inside a fruit is מפקד פקיד (it is deposited inside the fruit but separate from the fruit) or whether the liquid is מיבלע בליעי (it is absorbed within the fruit and is part of the fruit). If we assume that משקים מפקד פקיד, then if a טמא touches the fruit, the juice which is deposited in the fruit does not become טמא since it is considered separate from the fruit. However, if we assume that מיבלע בליעי that the משקה is part of the fruit, then if a טמא touches the fruit, the משקה also becomes טמא. In our case here why does the משנה say that the משקים are טהור, since the טמא touched the fruit after it became לטומאה (because some of the liquid was expelled), all the juice should become טמא since מיבלע בליעי and even though there is no more כביצה שיעור, nevertheless it should be טמא according to רש"י who maintains that even a כביצה is כל שהוא.

- nevertheless, **כביצה** if it is less than the size of a **טומאה**

אין מקבל הכשר בפחות מכביצה⁴ -

It cannot become מוכשר לקבל **טומאה** if it is less than a **כביצה**.

אין אוכל מקבל הכשר בפחות מכביצה gives the source for this ruling that תוספות

ואומר רבינו יצחק דהיינו טעמא דמאשר יאכל⁵ נפקא ליה לטמא אחרים⁶ בכביצה⁷ -

אין מקבל הכשר בפחות מכביצה **And the ר"י explains that this is the reason why** because we derive from **אשר יאכל** that in order for food to be **מטמא** others it must be a **כביצה**, for the words **אשר יאכל** indicate -

אוכל הנאכל בבת אחת⁸ -

A food that can be eaten all at once -

ועלה קאי אשר יבא עליו מים⁹ אלמא לא מקבל הכשר בפחות מכביצה -

And regarding this אוכל, which is the size of a **כביצה**, the words of **אשר יבא עליו מים** are referencing; indicating that it cannot become **מוכשר** if it is less than a **כביצה**.

רש"י asks on תוספות

ועוד מקשה רבינו תם דאמרינן בפרק אלו עוברין (לקמן מד, א) -

And additionally the ר"ת asked, for the גמרא in פרק אלו עוברין cites a משנה which states -

השום והשמן של תרומה ומקפה של חולין ונגע טבול יום¹⁰ במקצתו לא פסל אלא מקום מגעו -

The garlic and the oil was תרומה and the porridge was חולין¹¹, and a טבול יום touched part of it, he is פוסל only the place where he touched, but not the rest. This concludes the citation of the משנה -

⁴ Therefore in the case of the משנה where the fruit initially was not **טומאה** לקבל **מוכשר** and it first can become **מוכשר** after some of the juice was squeezed out; however at that point the fruit was less than a **כביצה**, and food which is less than a **כביצה** cannot become **טומאה** לקבל **מוכשר**. [See מהרש"א that even מדרבנן it will not become **טומאה** if it is less than a **כביצה**; see footnote # 20.] See 'Thinking it over' # 1.

⁵ מפל האכל אשר יאכל אשר יבא עליו מים יטמא וכל משקה אשר ישתה בכל כלי יטמא, reads ויקרא (שמיני) יא, לד.

⁶ We understand the word **אחרים** in this פסוק to mean that the **אוכל** becomes **טמא** to the extent that it can be **מטמא** אחרים (it is as if the תורה would have written יטמא צרויה) [הט"ת פתוחה והמ"ם צרויה].

⁷ Even according to רש"י (that **אוכלין** can be בכ"ש מקבל **טומאה** nevertheless) **אוכלין** cannot be **מטמא** others unless they are the size of a **כביצה**.

⁸ The חכמים assessed that a person can eat a whole egg at once (but not more than an egg).

⁹ The words 'אשר יבא עליו מים', teach us that food cannot become **טמא** (and certainly not **מטמא**) unless it first comes in contact with water (or other [suitable] liquids).

¹⁰ A **טבול יום** is someone who became **טמא** (by touching a שרץ [for instance]) and was **טובל** in the מקוה. He is still partially **טמא** until nightfall. During the period from after the טבילה until nighttime he is called a **טבול יום** and can be **מטמא** (but not **חולין**).

¹¹ There was a porridge or cereal made from חולין grain, however the oil and garlic which were mixed into the porridge were תרומה.

וכתב בכל הספרים והוינן בה מקום מגעו אמאי פסול והא לא הוי כביצה¹² -

And in all the texts it is written; 'and we discussed this; why is the place where he touched become פסול, but it is not the size of a כביצה' -

אלמא לא מקבל טומאה בכל שהוא -

It is evident from the question that food cannot become טמא if it is only a כ"ש -

ורש"י mentions how רש"י deals with this difficulty:

ורש"י מוחק שם מן הספרים ומפרש¹³ בדוחק -

And there erases from the text the words כביצה (since according to רש"י there is no requirement that there be a כביצה in order to be טומאה), and he explains the גמרא in an awkward manner.

ועוד הרב רבינו אליהו מביא ראיה מתורת כהנים¹⁴ דדרשינן גבי כלי חרס -

And רבינו אליהו brings an additional proof (that אוכל is not טומאה בפחות) from תו"כ where we expound the פסוקים regarding earthenware utensils (מכביצה דכתיב¹⁵ ואותו תשבירו אותו אתה שובר לטהרתו¹⁶ ואי אתה שובר אוכלין לטהרתן¹⁷ -

Where it is written, 'and you shall break it'; meaning, you break it (the כלי חרס) in order to purify it, but you do not break food to purify them. This concludes the citation from the תו"כ -

ואי מקבלין טומאה בכל שהוא פשיטא דלא מהני להו שבירה¹⁸ -

And if (as רש"י maintains) that אוכל is טמא בכ"ש, it is obvious that breaking up the food into small pieces will not be effective to make them טהור.

¹² The מקפה cannot become טמא since it is חולין (see footnote # 10), and the שום and שמן של תרומה are spread over the entire מקפה so there is no שום or שמן in one place that is כביצה. See 'Thinking it over' # 2.

¹³ See (the גמרא and) רש"י where the גירסא is עיי"ש ברובא, עיי"ש גירסא ד"ה מקום רש"י (and גמרא).

¹⁴ פ' שמיני סוף פרשתא ז'.

¹⁵ וְכָל כְּלֵי חָרֶשׁ אֲשֶׁר יָפַל מֵהֶם אֶל תּוֹכוֹ כָּל אֲשֶׁר בְּתוֹכוֹ יִטָּמָא, (כלי חרס that fell into a חרס) reads, (regarding a שרץ that fell into a חרס) ויקרא (שמיני) יא, לג וְאֵתוֹ תִּשְׁבְּרוּ.

¹⁶ Once the כלי חרס is broken, there is no more טומאה on the broken shards (since it is no longer a כלי).

¹⁷ If one breaks up the food which were in this חרס (and became טמא) into small pieces (less than a כביצה), the broken pieces retain their טומאה (even though they are less than the טומאה); they do not become טהור (like the כלי חרס does).

¹⁸ If we assume that אוכל is טומאה בכביצה, and if a large loaf of bread (which contains many כביצות) would become טמא, it is self-understood that by breaking them into pieces that are כביצה or more they would still be טמא, for they still have the שיעור of טומאה (we would not need a פסוק to teach this to us [we only need the פסוק if they were broken into pieces less than a כביצה]), similarly according to רש"י that the שיעור is בכ"ש, so no matter how small the broken pieces are they still have the שיעור of a כ"ש, so they certainly would not become טהור; there is no need for the פסוק.

¹⁹תו"כ brought רש"י to the proof that תוספות turns his attention to

וההיא דתורת כהנים שהביא רש"י שאוכל מטמא בכל שהוא אסמכתא²⁰ היא -

And that תו"כ which רש"י cited, stating that אוכל is בכ"ש, that תו"כ is an אסמכתא but not a proper דרשה מן התורה -

ומילי טובא מפיק מקרא בתורת כהנים וליתנהו אלא אסמכתא -

And there are many rules in תו"כ which are derived from a פסוק, but nevertheless they are merely an אסמכתא and not a proper דרשה.

ורש"י בעצמו חזר בו ²¹ בפרק אותו ואת בנו (חולין דף פב,א) -

And רש"י himself in פרק אותו ואת בנו retracted from the position that אוכל is מקבל טומאה - this retraction can be found in בכ"ש -

בשמעתא דפרה מטמא טומאת אוכלים²² -

In the גמרא which states that a פרה can be become טמא with טומאת אוכלים -

דהקשה ²³ למה לה קבלת טומאה היא גופה מטמא אדם ובגדים ²⁴ -

For רש"י there asks, why does the פרה need to be מקבל טומאה from something else in order to become טמא, when the פרה itself is מטמא people and clothes -

ותירץ רש"י דכי האי גוונא מפרש בכריתות²⁵ בפרק דם שחיטה (דף כא, א) -

And רש"י answered that we find a similar explanation to this question in מסכת
 פרק דם שחיטה, where the גמרא there explains that we are discussing a case, where -

כגון שחיפוח בפחות מכביצה בצק -

For instance we covered it (the meat of the פרסה אדומה) **with less than a כביצה of dough,** and a שרץ touched this dough -

אי משוית ליה אוכל מצטרף ליה בהדי בצק -

If we consider the פרה אדומה as אוכל, the פרה can combine with the dough -

ומקבל האי בצק טומאה אם יגע בטומאה ומטמא שאר אוכלין²⁶ -

And this dough can be טומאה מקבל if it touches טומאה (since together with the אוכלין מטמא other בשר הפרה there is a כביצה) **and then in turn this dough can be טומאה**

¹⁹ See footnote # 1.

²⁰ תַּקֵּנָה חֲכָמִים means a support; many times the חֲכָמִים cite a פְּסוּק which seems to support a גזירה or חֲכָמִים. Here too food is בֶּכָ"שׁ, מִקְבֵּל טוֹמְאָה, therefore they cited a פְּסוּק to support this מִדְרַבֵּן [However, הַכֶּשֶׁר לטוֹמְאָה requires a כְּבִיצָה even מִדְרַבֵּן, see footnote # 4.] See ‘Thinking it over’ # 2.

²¹ See also ד"ה כי סחיט and ד"ה בכביצה רש"י where רש"י indicates that it needs a שיעור.

²² The phrase *there on פא, ב* cites ר"ש that a פרה אדומה (after it is slaughtered) can be מקבל טומאה (from a שרץ, etc.) like regular אוכלין, even though איסורי הנאה cannot be מקבל טומאה (for they are not considered אוכל אשר יאכל), nevertheless the פרה אדומה had a time where it was לאכילה since (as ר"ל rules) ר"ש maintains that one can redeem the פרה אדומה (so it becomes חולין and לאכלה even after it was slaughtered, עיי"ש).

²³ פ.ב. א ד"ה ואמר

²⁴ Once the פרה is slaughtered it is מטמא אדם ובגדים (without coming into contact with a טמא (דבר טמא)).

²⁵ עיי"ש, (הכשר לטומאה נבילה) (regarding טומאת נבילה) there is discussing גמרא

²⁶ This is the meaning of *דפרה מטמאה טומאת אוכלין*, that the *בשר הפרה* is considered *אוכלין* (for *צירוף*).

ואי לא אוכל הוא לא מקבל האי בצק טומאה דלית בה שיעור²⁷ -

However, if the בשר הפרה is not considered אוכל, this dough cannot be מקבל - כביצה, since it does not have the required amount of a כביצה -

וכי נגעי ביה אוכלין אחריני טהורין הן שאין נוגעין בנבילה²⁸ אלא בבצק לשון רש"י:

And when other foods touch this dough they will remain טהור, since they are not touching the נבילה (or the פרה in our case), but only the dough, which does not have a כביצה. This is a quote from רש"י (in פב, א).

[ועיין עוד תוס' שבת צא, א דיבור המתחיל אי לענין ותוספות זבחים לא, א דיבור המתחיל אמר]:

SUMMARY

maintains that מקבל טומאה require a כביצה in order to be טומאה, and even though רש"י stated that אוכלין are בכ"ש, nevertheless elsewhere רש"י retracted and agrees that a כביצה is required.

THINKING IT OVER

1. רש"י answered that the reason it does not become טמא (according to רש"י, that מוכשר לקבל טומאה בפחות cannot be אוכלין (מקבל טומאה בכ"ש are אוכלין because that) is because that רש"י, since It is difficult however to attribute this explanation according to רש"י, since²⁹ מכביצה³⁰! אין בהם שיעור כדי לקבל הכשר, but not³¹ states רש"י

2. It is apparent that מדרבנן (all agree that) is אוכל³². Why then does מקבל טומאה בכ"ש³³ ask (in גמרא (פרק אלו עוברין) that כביצה³⁴ for even if it is not כביצה, but מדרבנן it is טומאה even if it is a כ"ש?!³⁵

²⁷ It is evident from this רש"י that אוכלין require a שיעור כביצה to be טומאה.

²⁸ See the מסורות הש"ס there in פב, א.

²⁹ See footnote # 4.

³⁰ בד"ה כי סחיט.

³¹ See שמואל.

³² See footnote # 20.

³³ See footnote # 12.

³⁴ A similar question can be asked regarding the גמרא in כריתות (see footnote # 25).

³⁵ See מהרש"א.